

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-2-3>

УДК [332:330.31]:796.5:005.52

JEL Z20, H11

С. М. Цимбалюк

молодший науковий співробітник лабораторії проектів та ініціатив Волинського національного університету

імені Лесі Українки, м. Луцьк

e-mail: tsymbaliuks@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9911-6593>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ

Визначено роль фізичної культури та спорту в досягненні цілей сталого розвитку. Наведено основні події, що прилягли становленню розуміння спорту як важливого інструменту забезпечення сталого розвитку та миру. Розкрито істотність цілей сталого розвитку, щодо досягнення яких спорт може сприяти найбільш ефективно. Доведено необхідність формування в населення розуміння значущості такої моделі, як сталий розвиток, і визначення особливості його регіонального управління за умов децентралізації в Україні. Розкрито сутність і складові організаційно-економічного механізму сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні. Запропоновано принципи, дотримання яких потрібне для забезпечення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні: системності, прозорості, збалансованості, інклюзивності гендерної рівності, екологічності. Звернуто увагу на важливість дотримання інклюзивного підходу як інструменту досягнення сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні, що передбачає залучення максимальної кількості населення до рухової активності і здорового способу життя, створення рівних умов для задоволення потреб у спорті та дотримання гендерної рівності.

Ключові слова: сталий розвиток, спортивно-оздоровча сфера, регіон, організаційно-економічний механізм, цілі сталого розвитку, інклюзивне зростання.

Tsymbalyuk S. ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF SUSTAINABLE SPORTS AND HEALTH DEVELOPMENT IN A REGION

The article reveals the role of the sports and health domains in achieving the sustainable development goals and substantiates the organizational and economic mechanism of sustainable development of the sports and health domains in the regions. The article emphasizes that Ukraine has joined the process of promoting sustainable development, which involves improving the quality of life of people, creating a more ecologically friendly environment, improving the safety of life, and improving the health of the population. The author proves that today the capacity of the sports and health domains in the socio-economic development of the regions and ensuring its sustainability is not fully used in Ukraine. This is largely due to inefficient mechanisms for managing the industry, which are not adapted to the conditions of market relations and the decentralization of powers to coordinate and regulate its development. To overcome this situation and build sports and health infrastructure in the region, it is first appropriate to create a favorable environment for the development of entrepreneurship in sports and health; use the practice of participatory budgeting and gender budgeting; support inclusive sports in the region. It is also important to establish cooperation between the authorities, NGOs, and the community. The essence and components of the organizational and economic mechanism of sustainable development of sports and health in the region are revealed. The principles necessary to be observed to maintain the sustainable development of sports in the region are offered, including consistency, transparency, balance, inclusiveness of gender equality, environmental friendliness. Attention is drawn to the importance of adherence to an inclusive approach as a tool to achieve sustainable development of sports and health in the region, which stipulates involving the population in physical activity and a healthy lifestyle, creating equal conditions to meet sports needs, and gender equality.

Keywords: sustainable development, sports and health domains, region, organizational and economic mechanism, sustainable development goals, inclusive growth.

Постановка проблеми. Спорт і фізична культура є органічною складовою економічної системи регіону. У сучасному світі зростає усвідомлення ролі спорту як фактору вдосконалення природи людини та суспільства. Здоровий спосіб життя, зокрема фізична культура та спорт, стають соціальним феноменом, гуртуючим фактором і національною ідеєю, що сприяє розвитку здорового суспільства, сильної держави й конкурентоспроможних регіонів. Спортивно-оздоровча діяльність спрямована на те, щоб органічно поєднувати зусилля держави, органів місцевого самоврядування (ОМС), суспільних і приватних організацій, установ і соціальних інститутів. Наразі ефективні моделі фізкультурно-

спортивного руху створюються на нових економічних і правових засадах, сприяючи реалізації політики, спрямованої на взаєморозуміння, мир і дружбу між народами, досягнення цілей сталого розвитку.

Проведена реформа децентралізації в Україні створила умови, за яких посилюється роль регіонів у процесі досягнення цілей сталого розвитку, а повноваження і відповідальність щодо розвитку спортивно-оздоровчої сфери перенесена на місцеві органи самоврядування. Тому актуальності набуває питання вдосконалення наявних механізмів регіонального розвитку. Зокрема, виникає об'єктивна потреба в розробленні організаційно-економічного

механізму сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону за умов децентралізації.

Аналіз останніх досліджень. Вирішенню проблем, пов'язаних із функціонуванням спортивно-оздоровчої сфери України та її регіонів, зокрема в контексті досягнення цілей сталого розвитку, присвячені численні публікації українських науковців. Особливості концепції сталого розвитку та інклюзивного зростання висвітлені в працях М. Войчука, Н. Павліхи, І. Цимбалюк [1-3]. Соціально-економічну роль спортивно-оздоровчої сфери досліджували М. Стегней, К. Богатирьов, І. Стахів [4-5] та ін. Різним аспектам удосконалення управління фізичною культурою та спортом у регіонах за умов децентралізації в Україні присвятили свої наукові праці І. Рибчич, Н. Танклевська, В. Вибранський [6-7] та ін. Однак, не применшуючи здобутків згаданих науковців, варто зазначити, що дослідженню ролі спортивно-оздоровчої сфери в досягненні цілей сталого розвитку приділялося недостатньо уваги. Водночас за умов децентралізації виникає потреба у вдосконаленні механізмів розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах та адаптації їх до нових викликів і перспектив сталого розвитку.

Метою статті є розкриття ролі спортивно-оздоровчої сфери в досягненні цілей сталого розвитку та обґрунтування організаційно-економічного механізму сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіонів.

Основні результати дослідження. Спорт на всіх своїх рівнях є універсальним механізмом

оздоровлення людей, способом їхньої самореалізації, самовираження і розвитку, а також засобом боротьби проти асоціальних явищ. Саме тому останніми роками різко зростає його місце в системі цінностей сучасної культури. Тенденція до підвищення соціальної ролі фізичної культури та спорту проявляється в його широкому використанні в профілактиці захворювань і зміцненні здоров'я населення.

Важливість фізичної культури та спорту визнана на міжнародному рівні, підтвердженням чому є визначення в підсумковому документі саміту ООН «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» [8] ролі спорту щодо сприяння сталому розвитку. Цей документ став доповненням до попередніх головних міжнародних декларацій, які також визначали використання спорту як каталізатора людського та соціального розвитку. Зокрема, дев'ять резолюцій було прийнято Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй між 2003 і 2014 роками. У той самий період уряди країн-членів Європейського Союзу також послідовно підтверджували роль спорту в сприянні розвитку та миру на численних засіданнях міністрів спорту ЄС та на засіданні глав урядів Співдружності націй. Основні події, що сприяли становленню розуміння спорту як важливого інструменту досягнення сталого розвитку та миру, наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Основні події в становленні спорту заради розвитку та миру

Рік	Події
1978	Прийняття Міжнародної хартії фізичного виховання, фізичної активності та спорту.
1990	Прийняття Конвенції про права дитини
1993	Генеральна Асамблея ООН прийняла дві резолюції, які підтримують використання соціальної ролі спорту. Резолюція 48/10 проголосила 1994 р. Міжнародним роком спорту та олімпійських ідеалів, а резолюція 48/11 закликала держави-члени ООН дотримуватися олімпійського перемир'я
2001	Було засновано Управління ООН з питань спорту на благо розвитку та миру. Відбулось призначення першого спеціального радника ООН з питань спорту заради розвитку та миру
2002	Скликано Міжвідомчу робочу групу ООН зі спорту заради розвитку та миру
2003	Створення дорадчого органу Співдружності з питань спорту. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 58/5 «Спорт як засіб сприяння здоров'ю, освіті, розвитку та миру». Опубліковано «Спорт заради розвитку та миру: на шляху до досягнення цілей розвитку тисячоліття» (ООН)
2005	2005 р. проголошений Генеральною Асамблеєю ООН Міжнародним роком спорту та фізичного виховання. Створення Управління ООН з питань спорту заради розвитку та миру та Міжнародної робочої групи «Спорт для розвитку та миру»
2008	Опубліковано «Використання сили спорту для розвитку та миру: рекомендації урядам» (Міжнародна робоча група «Спорт заради розвитку та миру»)
2013	Опубліковано «Посібник Співдружності щодо сприяння розвитку через спорт» (Секретаріат Співдружності). Резолюція 67/296 Генеральної Асамблеї ООН проголошує 6 квітня «Міжнародним днем спорту заради розвитку та миру»
2015	Прийняття переглянутої Міжнародної хартії фізичного виховання, фізичної активності та спорту. Прийняття Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 70/1 «Трансформація нашого світу: Порядок денний сталого розвитку до 2030 року»
2016	Опубліковано «Спорт заради розвитку та миру» та «Порядок денний сталого розвитку на 2030 рік» (Секретаріат Співдружності)
2017	Управління ООН з питань спорту на благо розвитку та миру було закрито, а між Міжнародним олімпійським комітетом та ООН встановлено пряме партнерство

Джерело: побудовано автором на основі [9; 10].

У 2017 р. Секретаріат Співдружності націй опублікував керівництво з підтримки внеску спорту в забезпечення сталого розвитку. Було акцентовано на шести цілях, щодо досягнення яких спорт може сприяти найбільш ефективно. Серед них варто

виділити ціль № 3 щодо зміцнення здоров'я та добробуту. Саме завдяки фізичній активності та регулярним заняттям спортом можна зменшити ризики низки неінфекційних захворювань і покращити психологічний та соціальний стан здоров'я населення.

Спорт, фізична активність і фізичне виховання визнані важливими факторами цілісної освіти, тому можуть забезпечити досягнення цілі № 4, яка стосується якісної освіти для всіх. Використання можливостей навчання на основі спортивних заходів може сприяти розвитку особистості та навичок, оскільки методи експериментальної неформальної освіти широко використовуються в спорті.

Ціль № 5 щодо гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок має багато аспектів у контексті спорту. Йдеться про забезпечення участі дівчат і жінок у спорті та спортивному лідерстві, викорінення усіх форм насильства щодо жінок у спорті, а також забезпечення рівного доступу й умов щодо задоволення потреб у руховій активності незалежно від статі.

Ціль № 8 передбачає сприяння стійкому економічному зростанню та гідній роботі, що також може підтримуватись спортом. У розвинутих країнах світу спортивно-оздоровча індустрія давно вже визнана повноцінною галуззю економіки, що може забезпечити високі економічні результати за умови ефективного управління та розвитку підприємницької діяльності.

Зробити міста та інші населені пункти інклюзивними, безпечними й стійкими можна завдяки підтримці спорту. Забезпечення можливостей для фізичної активності у відкритих і зелених насадженнях сприяє досягненню цілі № 11. Проектування спортивних стадіонів може бути виконано на засадах стійкості, що зменшує вплив таких об'єктів на навколишнє середовище.

Спорт також може сприяти досягненню цілі № 16, сприяючи формуванню мирних та інклюзивних суспільств, забезпеченню доступу до правосуддя і побудові ефективних інклюзивних інституцій. Визнано, що міжкультурний характер спорту сприяє ліквідації насильства та підтриманню миру. Водночас у досягненні цілі № 16 головним є недопущення нечесної спортивної боротьби з використанням допінгу, запобігання корупції та домовленостей у спортивній сфері. Розв'язання цих питань вимагає належного врядування та практики захисту дітей у спортивних організаціях [10].

Україна активно включилась у процес просування до сталого розвитку. Для встановлення стратегічних рамок національного розвитку на період до 2030 року за ініціативи Міністерства економічного розвитку і торгівлі України проведено інклюзивний процес адаптації цілей сталого розвитку (ЦСР) до вимог і можливостей нашої країни [11]. Наразі надважливим є формування в населення розуміння значущості такої моделі, як сталий розвиток, та особливостей його регіонального управління.

Сталий розвиток передбачає покращення якості життя людей, зокрема рівня соціального та економічного забезпечення, створення екологічно сприятливішого середовища, підвищення безпеки життя та поліпшення стану здоров'я [12]. Актуальність концепції сталості регіонального розвитку в Україні посилюється з огляду на реформу децентралізації влади, за якої особлива роль у розбудові спортивно-оздоровчої сфери, визначенні пріоритетів і шляхів досягнення поставлених цілей

належить органам місцевого самоврядування та участі в цих процесах громадськості.

На основі вивчення досвіду країн-членів Європейського Союзу щодо практичного використання спортивно-оздоровчої сфери задля досягнення цілей сталого розвитку доцільним є впровадження організаційно-економічного механізму сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери, який в умовах децентралізації може бути впроваджений на рівні регіонів країни, урахувавши їхні особливості і фінансову спроможність громад, що їх формують.

На нашу думку, *організаційно-економічний механізм сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні* – це система методів та інструментів цілеспрямованого впливу на суб'єктів спортивно-оздоровчої діяльності в регіоні задля збільшення кількісних та якісних показників сталого розвитку галузі, що відображають стан спортивно-оздоровчої інфраструктури, економічні результати підприємницької діяльності, соціальні ефекти від підвищення рівня фізичної культури й зміцнення здоров'я населення, екологічну стабільність у регіоні.

Нинішній стан об'єктів інфраструктури фізичної культури та спорту, низький рівень комерціалізації сфери порівняно із зарубіжними країнами та складності у функціонуванні галузі свідчать про неефективність наявних механізмів управління сферою фізичної культури та спорту в Україні, поки що не повною мірою відповідають сучасним вимогам і не мають потрібної методологічної основи. Серед основних проблем, притаманних вітчизняній спортивно-оздоровчій сфері: недостатнє залучення населення до занять спортом, наслідком чого є погіршення стану здоров'я; слабка мотивація щодо ведення здорового способу життя; невідповідність ресурсного забезпечення спортивно-оздоровчої сфери вимогам сучасності; невідповідність стану галузі фізичної культури та спорту міжнародним стандартам.

Удосконалення *організаційно-економічного механізму сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери* розглядаємо як стимуляційний імпульс підвищення ефективності реалізації спортивно-оздоровчої діяльності в регіоні, розроблення якого має проводитися з урахуванням можливостей ОМС, наданих реформою децентралізації, та аналізу реального стану соціально-економічного розвитку регіону, а також екологічної ситуації. Об'єктом, на який спрямований механізм, є *спортивно-оздоровча діяльність у регіоні*. Суб'єктами сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери можуть бути органи державної та регіональної влади, місцевого самоврядування, спортивні громадські організації та населення.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства зберігається актуальність всебічного розвитку спортивно-оздоровчої сфери, а саме: ефективна реалізація положень Закону України «Про фізичну культуру і спорт» шляхом використання програмно-цільового методу та концентрації зусиль ОМС, громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості, інших суб'єктів фізичної

культури та спорту із залученням коштів бюджетів усіх рівнів, інших джерел фінансування на виконання пріоритетних завдань.

Організаційно-економічний механізм сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери, який відповідає зазначеним вимогам і визначає основні завдання, методи та інструменти досягнення сталого розвитку галузі, наведено на рис. 1. Організаційно-економічний механізм сталого

розвитку спортивно-оздоровчої сфери базується на основних цілях і завданнях, визначених у національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» та в Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. Методичну основу його розроблення становлять системний підхід і принципи сталого інклюзивного розвитку галузі.

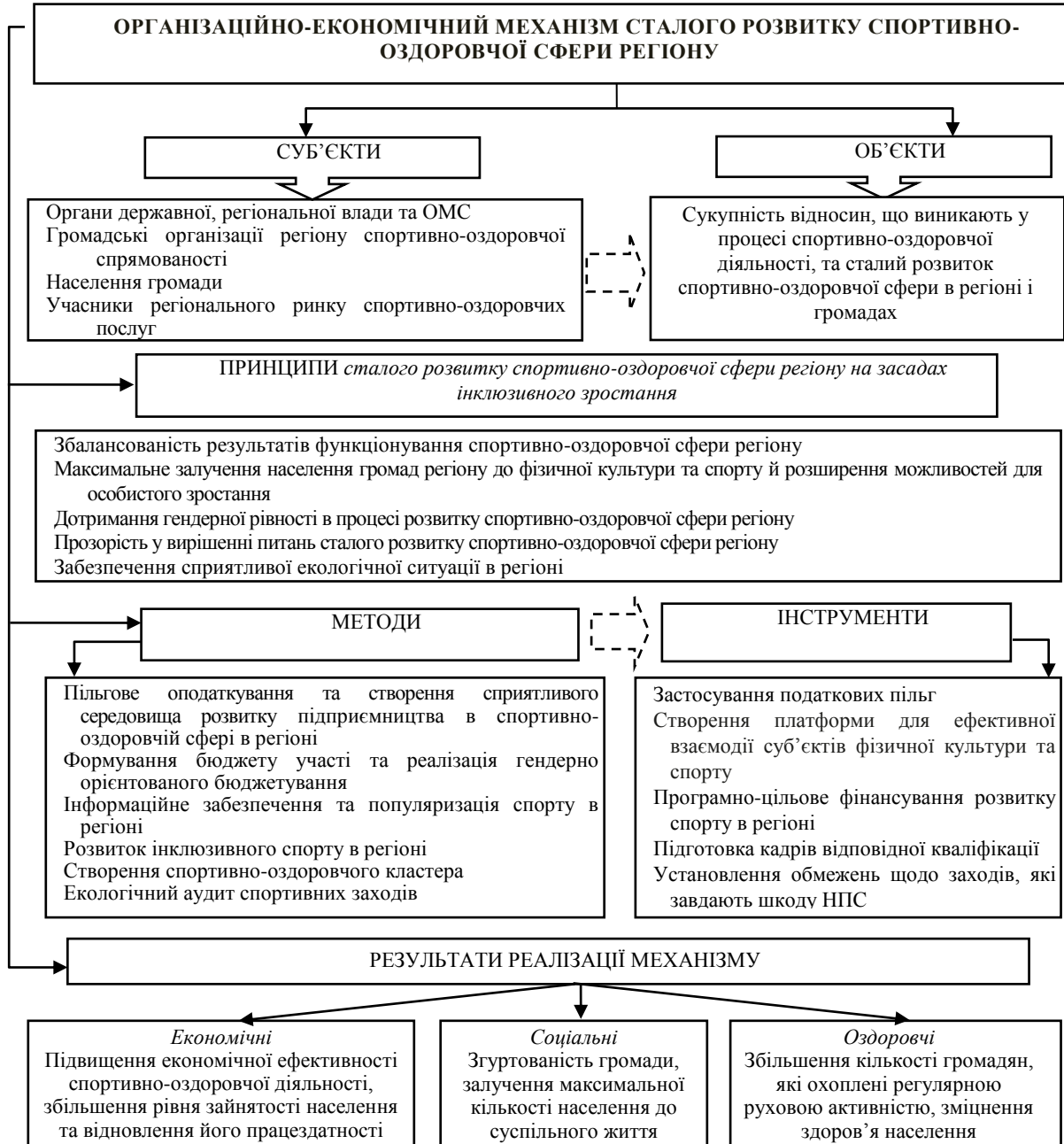

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону

Джерело: побудовано автором.

Взаємодія складових елементів запропонованого організаційно-економічного механізму сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери, побудована на засадах інклюзивного зростання, сприятиме розвитку спортивної інфраструктури, що забезпечить доступність спортивно-оздоровчих послуг і залучення стейкхолдерів до процесу їх створення; в економічній сфері – підви-

щенню рівня ефективності підприємницької діяльності та зростанню інвестиційної привабливості спортивно-оздоровчої сфери; у соціальній сфері – забезпечить зростання рухової активності населення, зміцнення здоров'я та відновлення працездатності. Необхідним елементом механізму є дотримання сприятливої екологічної ситуації – підтримка стабільного стану

екосистеми, охорона довкілля, запобігання потенційному негативному техногенному впливу на навколишнє природне середовище.

Організаційно-економічний механізм сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні, як і будь-який інший механізм, має будуватися на основі сукупності принципів, за якими доцільно було б його формувати. Ураховуючи це, вважаємо, що сталий розвиток спортивно-оздоровчої сфери в регіоні має ґрунтуватися на певних принципах, а саме:

- *системності*: здійснення процесу активізації інвестиційної діяльності як єдиної системи, яка включає низку елементів для досягнення кінцевого результату;
- *прозорості*: дотримання цього принципу забезпечує прозоре вирішення питань у забезпеченні сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери із залученням до прийняття рішень широких верств населення, громадських організацій, підприємців та інших стейкхолдерів спортивно-оздоровчої сфери і, як наслідок, підвищення ефективності управління і недопущення корупції;
- *збалансованості* економічних, соціальних результатів і екологічних наслідків спортивно-оздоровчої діяльності, що передбачає врахування єдиної цілісної моделі розвитку регіону, зміцнення здоров'я та зростання добробуту його населення;
- *інклюзивності*: максимальне залучення населення до фізичної культури та спорту та розширення можливостей для особистого зростання;
- *гендерної рівності*, дотримання якої у забезпеченні сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери полягає в наданні рівних можливостей для задоволення потреб людей обох статей в оздоровленні та спорті;
- *екологічності*: забезпечення сприятливої екологічної ситуації є необхідною фізичною і біологічною умовою існування людини, а від якості навколишнього природного середовища залежить здоров'я людини.

Дуже важливо досягти простоти підходу, яка би забезпечила спроможність застосування цих принципів у практичних цілях. Важливим є створення платформи для ефективної взаємодії суб'єктів фізичної культури та спорту з використанням новітніх ІТ-технологій, сучасного менеджменту для забезпечення якісних змін, спрямованих на популяризацію рухової активності, здорового способу життя і просування спортивного іміджу України у світі.

Реалізація запропонованого механізму надасть можливість комплексно підійти до розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону з використанням інклюзивного підходу та рівних можливостей для всіх груп населення.

Висновки. Спортивно-оздоровча сфера є важливим інструментом досягнення цілей сталого розвитку та миру. Роль спорту як каталізатора людського та соціального розвитку визнана світовою спільнотою та активно використовується багатьма країнами та міжнародними організаціями.

Україна доєдналась до процесу просування сталого розвитку, який передбачає покращення якості життя людей, створення екологічно сприятливішого середовища, підвищення безпеки життя та поліпшення стану здоров'я населення. Сьогодні в Україні потенціал спортивно-оздоровчої сфери в соціально-економічному розвитку регіонів і забезпеченні його сталості використовується не повністю. Це значною мірою є наслідком дії неефективних механізмів управління галузю, що не адаптовані до умов ринкових відносин, і децентралізації повноважень щодо координації та регулювання її розвитку.

Для подолання такої ситуації та розбудови спортивно-оздоровчої інфраструктури в регіоні насамперед доцільно сформувати сприятливе середовище для розвитку підприємництва в спортивно-оздоровчій сфері; використовувати практику формування бюджету участі та гендерно орієнтованого бюджетування; здійснювати підтримку інклюзивного спорту в регіоні. Важливим також є налагодження співпраці між органами влади, громадськими організаціями та громадою, що відображено в запропонованому організаційно-економічному механізмі сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери регіону.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі можуть стосуватися розроблення стратегічних пріоритетів сталого розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіонах України на засадах інклюзивного зростання.

Список використаних джерел

1. Павліха Н. В., Войчук М. В. Концептуальні засади безпеки сталого просторового розвитку: теоретико-методологічний аспект. *Міжнародна економічна безпека України: теорія, методологія, практика*. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. С. 161-183.
2. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Науковий базис формування теорії інклюзивного розвитку регіону. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 3(23). С. 136-142.
3. Tymbaliuk I., Alghadhywi M. Y. H. Assessment of the Ukrainian Regional Infrastructure Development Taking into Account its Inclusiveness. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 6. С. 59-66. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06-8892
4. Стегней М. І., Богатирьов К. О., Бошинда І. М., Бошинда І. М. Роль спортивно-оздоровчої діяльності в умовах сталого розвитку. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія: Економічні науки*. 2019. № 4. Т. 1. С. 35-42.
5. Стахів І. М. Спортивно-оздоровча сфера як галузь економіки. *Економіка і регіон*. 2014. № 1. С. 46-49.
6. Рибчич І. Є. Організаційно-правові механізми управління системою надання фізкультурно-спортивних послуг в державі. *Ефективність державного управління: зб. наук. пр.* 2015. Вип. 42. С. 191-197.

7. Танклевська Н. С., Вибранський В. В. Сучасні концепції спортивного менеджменту. *Фінансовий простір*. 2020. № 1(37). С. 52-62. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.1\(37\).2020.201555](https://doi.org/10.18371/fp.1(37).2020.201555)

8. *Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року*: резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 25.09.2015 р. URL: https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGr eports/Agenda2030_UA.pdf

9. Lindsey I., Chapman T. Enhancing the Contribution of Sport to the Sustainable Development Goals. *Commonwealth Secretariat*: Website. 2017. URL: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/download s/enhancing_the_contribution_of_sport_to_the_sustainabl e_development_goals_.pdf#page=24&zoom=100,0,0

10. Bardocz-Bencsik M. *Sport for development and peace – investigating the field*: PhD thesis / University of Physical Education, Doctoral School of Sport Sciences. Budapest, 2020. 50 p. URL: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/download s/mariann_bardocz-bencsik_mariann_dissertation.pdf

11. *Цілі Сталого Розвитку: Україна. Завдання та індикатори*. 2015. 24 с. URL: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGrep orts/SDG%20leaflet%20ukr_F.pdf

12. Громоздова Л., Громоздов В. Глобальні цілі сталого розвитку в регіональній політиці України. *Міжнародна економічна політика*. 2017. № 2. С. 173-187.

References

1. Pavlikha, N. V. & Voychuk, M. V. (2020). Kontseptual'ni zasady bezpeky staloho prostorovoho rozvytku: teoretyko-metodolohichnyy aspekt [Conceptual principles of security of sustainable spatial development: theoretical and methodological aspect]. In *Mizhnarodna ekonomichna bezpeka Ukrayiny: teoriya, metodolohiya, praktyka [International economic security of Ukraine: theory, methodology, practice]* (pp. 161-183). Lutsk: Lutsk NTU. [in Ukrainian].

2. Pavlikha, N. V. & Tsymbalyuk, I. O. (2020). Naukovyy bazys formuvannya teoriiy inklyuzyvnoho rozvytku rehionu [Scientific basis for the formation of the theory of inclusive development of the region]. *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of Lesya Ukrainka East European National University*, 3(23), 136-142. [in Ukrainian].

3. Tsymbaliuk, I. & Alghadhywi, M. Y. H. (2020). Assessment of the Ukrainian Regional Infrastructure Development Taking into Account its Inclusiveness. *Halys'kyi ekonomichnyy visnyk – Galician Economic Bulletin*, 6, 59-66. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06-8892 [in Ukrainian].

4. Stehney, M. I., Bohatyrov, K. O., Boshynda, I. M. & Boshynda, I. M. (2019). Rol' sportyvno-

ozdorovchoyi diyal'nosti v umovakh staloho rozvytku [The role of sports and health activities in terms of sustainable development]. In *Visnyk KhNAU im. V. V. Dokuchayeva. Seriya: Ekonomichni nauky [Bulletin of V. V. Dokuchaev KhNAU. Series: Economic Sciences]*: Vol. 4(1) (pp. 35-42). [in Ukrainian].

5. Stakhiv, I. M. (2014). Sportyvno-ozdorovcha sfera yak haluz' ekonomiky [Sports and health sphere as a branch of economy]. *Ekonomika i rehion – Economy and region*, 1, 46-49. [in Ukrainian].

6. Rybchych, I. Ye. (2015). Orhanizatsiyno-pravovi mekhanizmy upravlinnya systemoyu nadannya fizkul'turno-sportyvnykh posluh v derzhavi [Organizational and legal mechanisms of management of the system of physical culture and sports services in the state]. In *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnya [Efficiency of public administration]*: Vol. 42 (pp. 191-197). [in Ukrainian].

7. Tanklevska, N. S. & Vybranskyi, V. V. (2020). Suchasni kontseptsiyi sportyvnoho menedzhmentu [Modern concepts of sports management]. *Finansovyy prostir – Financial Space*, 1(37), 52-62. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.1\(37\).2020.201555](https://doi.org/10.18371/fp.1(37).2020.201555) [in Ukrainian].

8. Peretvorennya nashoho svitu: Poryadok dennyy u sferi staloho rozvytku do 2030 roku [Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development] (2015). Resolution, adopted by the UN General Assembly on 2015, Sep 25. Retrieved from <https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGr eports/Agenda2030%20eng.pdf> [in Ukrainian].

9. Lindsey, I., & Chapman, T. (2017). Enhancing the Contribution of Sport to the Sustainable Development Goals. *Commonwealth Secretariat*: Website. Retrieved from https://www.sportanddev.org/sites/default/files/download s/enhancing_the_contribution_of_sport_to_the_sustainabl e_development_goals_.pdf#page=24&zoom=100,0,0

10. Bardocz-Bencsik, M. (2020). *Sport for development and peace – investigating the field* (PhD thesis, University of Physical Education, Doctoral School of Sport Sciences, Hungary, Budapest). Retrieved from https://www.sportanddev.org/sites/default/files/download s/mariann_bardocz-bencsik_mariann_dissertation.pdf

11. *Tsili Staloho Rozvytku: Ukrayina. Zavadannya ta indykatory [Sustainable Development Goals: Ukraine. Tasks and indicators]* (2015). Retrieved from https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGrep orts/SDG%20leaflet%20ukr_F.pdf [in Ukrainian].

12. Hromozdova, L., & Hromozdov, V. (2017). Hlobal'ni tsili staloho rozvytku v rehional'niy politytsi Ukrayiny [Global goals of sustainable development in the regional policy of Ukraine]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka – International economic policy*, 2, 173-187. [in Ukrainian].

Надійшло 09.04.2021 р.